

Nurmijärven kunta, Tarkastuslautakunta Arviointikertomus vuodelta 2020

Sisällysluettelo

1.	Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan katsaus	2
2.	Tarkastuslautakunnan toiminta.....	4
3.	Edellisen vuoden arviointikertomuksen käsittely ja toimenpiteet.....	6
4.	Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.....	7
4.1	Sosiaali- ja terveystalouden tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	7
4.2	Konsernipalveluiden tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	8
4.3	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	12
4.4	Ympäristötoimialan tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	14
4.5	Nurmijärven veden tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	20
4.6	Aleksia liikelaitoksen tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	23
5.	Investointien toteutuminen.....	26
6.	Arvioinnin painopistealueisiin liittyvät ja muut havainnot.....	27
7.	Henkilöstö	33
8.	Kuntakonserni	34
9.	Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle.....	35

NURMIJÄRVEN VALTUUSTOLLE ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2020

1. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan katsaus

Valtuustokauden 2017-2021 viimeinen tilinpäätös ja arviointikertomus ovat valmistuneet. Vuoden 2020 tapahtumia ohjaava ja niihin vaikuttava tekijä oli maailman laajuinen pandemia (Covid 19), mikä jatkuu edelleen. Pandemia on vaikuttanut lukuisiin eri asiakokonaisuuksiin. Kunnan toiminnoissa tilojen sulkeminen on vaikuttanut eniten lasten ja nuorten arkeen. Julkisten tilojen sulkutoimenpiteet aiheuttivat koulujen siirtymisen etäopiskelun piiriin useaan otteeseen. Tästä oli seurauksena monenlaisia muutoksia opiskeluun.

Pandemia on vaikuttanut myös muihin ikäluokkiin. Terveyspalvelujen heikompi saatavuus pidentäsi hoitoon pääsyä yli lain velvoitteen erikoissairaanhoidon puolella. Ikääntyneiden kohdalla pandemia korosti yksinäisyyttä ja yhteiskunnasta eristäytymistä. Tilanne on jo aiheuttanut mielenterveysongelmia ja syrjäytymistä jokaisessa ikäryhmässä. Erityisesti nuorten kohdalla on jo olemassa ennusmerkkejä syrjäytymisestä ja opintojen myöhästymisestä. Toivottavasti pitkäaikaisvaikutukset jäävät yksilötasolla mahdollisimman vähäisiksi.

Yksilöön kohdistuvien vaikutusten lisäksi on pandemia tuonut yritysmaailmaan suuria muutoksia. Toimialasta riippuen muutokset ovat olleet kaikkea dramaattisen ja vähäisen väliltä. Toisaalta pandemia on edistänyt myös innovatiivisuutta ja niin palveluihin kuin toimintatapoihin on kehitetty uusia keinoja.

Myönteinen asia on väestöpohjan kasvu ja uusien yritysten perustaminen suhteessa toimintansa lakkauttaneisiin. Klaukkalan ohikulkutien käyttöönotto etuajassa helpotti liikennepaineita Etelä-Nurmijärvellä niin yksityishenkilöiden kuin yritysten kannalta. Jatkossa Nurmijärven kunnan tulee huolehtia palveluverkon ja infran ajan tasalla pitämisestä, jotta myönteinen kehitys jatkuu.

Kunnan talouden kannalta vuosi 2020 oli merkittävästi parempi kuin mitä ennalta arvioitiin, aikaisempien vuosien alijäämäisiin vuosiin verrattuna. Ylijäämä on pitkälti valtiolta saatujen koronatukien ansiota. Lisäksi verotuloja kertyi enemmän kuin oli arvioitu. Toivottavasti verotuksen valmistuttua taloustilanne on edelleen sama. Investoinneissa säästettiin, mutta säästö oli näennäinen, sillä investoinnit siirtyvät eteenpäin tuleville vuosille.

Vuoden 2020 aikana tehty palveluverkon suunnitelmatyö ja Nuuka ohjelma luovat pohjan tuleville talousarvioille. Tosin palvelutarpeet ja kiinteään omaisuuteen kohdentuvat investoinnit luovat paineita säästötavoitteiden toteutumiselle. Investointien korkea taso aiheuttaa myös poistomäärän kasvua talousarvioissa, mikä aiheuttaa paineita talouden tasapainolle.

Seudullinen kuntien välinen yhteistyö on merkittävä ja tarpeellinen muoto. Seudullisten toimijoiden kanssa Nurmijärven kuntalaisten tarpeet ja olosuhteet tulee huomioida selkeämmin. Jätehuollon muutokset ovat jääneet vähemmälle huomiolle, vaikkakin ne koskettavat kaikkia kiinteistöjä. Kuntalaiset ovat olleet ihmeissään Keusoten tuottamien palveluiden ja suunnitelmien muutoksista. Päätöksissä on tuntunut jäävän olemassa oleva palvelumuoto toissijaiseksi ennen kuin on saatu aikaan korvaava toimiva muoto. Etenkin, kun muutokset vääjäämättä ovat jatkuvia. Tulevan valtuustokauden alkaessa tulee valittujen kunnan edustajien saada kuntaorganisaatiolta selkeä näkemys kunnan tahtotilasta seudullisen yhteistyön toteuttamisesta päätösten tueksi.

Vuoden 2020 aikana eniten keskustelua aikaansai yksityistielainmuutos ja sen toteuttaminen. Kirjoittelu on ollut laidasta laitaan joko asiallista tai asiatonta, jopa maalittamista on esiintynyt. Yksityistie asian arviointi sisältönsä puolesta on vielä kesken. Aika näyttää mikä on lopputulema. Laajemmissa asiakokonaisuuksissa tämä on toivottavasti opettanut sen, että vaikutusten arviointiin kannattaa panostaa.

Tarkastuslautakunta on arviointikertomuksissa kiinnittänyt huomiota kuntastrategian tavoitteiden merkitykseen palveluiden tuottamisessa sekä korostanut mitattavuuden ja arvioinnin paremmin esille saamista. Edelleen tällä osa-alueella on kehittämisen varaa, joskin edistymistä on myös tapahtunut. Vuosikertomuksissa palvelualueet tuovat esille oman arvion toiminnastaan ja tavoitteiden toteutumisesta talousarviossaan. Tässä yhteydessä olisi toivottavaa myös todeta yhteys kuntastrategiaan.

Liikelaitosten osalta pandemia vaikutti tulosta heikentävästi eniten Aleksiaan. Lisäksi Aleksian tulevaisuuteen vaikuttaa kilpailutukseen liittyvät säännökset. Nykyinen kilpailulainsäädäntö estää liikelaitoksen osallistumisen kunnan ulkopuoliseen kilpailutukseen. Mikäli Keusote päättää kilpailuttaa nykyiset Aleksian tuottamat palvelut, on riskinä, että Aleksian toiminta loppuu kuntayhtymän alueelta. Julkisen liikenteen palvelutason arviointi tulee puolestaan tehdä pandemian helpottaessa. Nykyinen reitistö ei kaikilta osin palvele väestön liikkumistarpeita kunnan eri osiin.

Nurmijärven veden kohdalla suuret investointitarpeet ovat riski talouden näkökulmasta. Verkostossa tapahtuvien vuotovesien määrän hallinnointi on iso haaste. Käyttäjien näkökulmasta on huolena investointien määrän siirtyminen kuluttajahintoihin, luoden korotuspaineita taksoihin. Hulevesien kohdalla hoitovastuu siirtyy kunnalle, toivottavasti ilman suurempia ongelmia, sillä onhan putkistoa olemassa yli 184 km.

Nurmijärven kodit Oy:n vuokrattavien tilojen käyttöasteeseen tulee kiinnittää huomiota. Yhtiön hallituksen tulee huolehtia kiinteistöjen ylläpidosta ja peruskorjauksista, jotta yhtiön tarjoihin huoneistoihin ja tiloihin säilyy kiinnostus. Tarjonta ja kilpailutilanne on muuttunut ajan saatossa.

Koulutus ja varhaiskasvatus on historiallisesti samassa tilanteessa kuin 1980-1990 luvulla tilojen tarpeen suhteen. Tilojen peruskorjaus- ja uusinvestointien tarve on suuri. Päiväkotipaikkojen kohdalla ollaan osittain siirtymässä ostopalveluihin, jotta tarpeeseen voidaan vastata.

Tällöin kiinteistöihin kohdistuvan investointikulun kattaa ostopalvelun tuottaja, mutta investointi heijastuu kunnan käyttötalouteen. Ostopalvelujen myötä myös kustannusvertailun tarve kasvaa. Koulujen kohdalla tulee eteen uutena ilmiönä rakennusten purkaminen uusien koulukeskuksien perustamisen myötä. Suuren investointitarpeen vuoksi järkevällä tavalla toteutettu jaksottaminen helpottaa investointien rahoitusta.

Vuoden 2020 tilinpäätöksen positiivisesta tuloksesta huolimatta, on talouden tasapainon ylläpitämisessä haasteita kunnan palvelujen ja infran suhteen. Käyttötalouden ja investointien määrän ollessa kasvussa, on talouden sopeuttamisen tarpeet suuret. Valtakunnallisen sote-ratkaisun vaikutus kunnan talouteen on arvoitus. Tässä arviointikertomuksessa on viestitty asiakohtia, joita suositamme otettavan huomioon tulevissa talousarvioissa.

Nurmijärven kunnan hyvästä tuloksesta tulee kiittää henkilöstöä ja antaa arvonanto myönteisen tuloksen aikaan saamisesta, huomioiden vuoden aikana tapahtuneet muutokset toimintaympäristössä. Kunnan tiedotusyksikölle tulee antaa kiitos pandemian aikana tapahtuneesta informaation jakamisesta kuntalaisille ja päättäjille.

Näin valtuustokauden lähestyessä loppuaan, kiitän lautakunnan jäseniä, tilintarkastajaa, vi-ranhaltioita ja luottamushenkilökollegoita hyvästä yhteistyöstä valtuustokauden aikana.

Hannu Toikkanen

puheenjohtaja

2. Tarkastuslautakunnan toiminta

Valtuuston toimikaudekseen valitsema tarkastuslautakunta vastaa kuntalain 121 ja 125 §:n nojalla kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä tarkastusta koskevien asioiden valmistelusta. Lautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä toimikaudella 2017 - 2021 sekä osallistuminen arviointivuoden 2020 kokouksiin ovat seuraavat:

Hannu Toikkanen, pj. 11/11

Renlund Jari

Kimmo Pirkkala, vpj. 11/11

Hannu Lakee

Jari Salminen	11/11	Leena Zittling
Eva Kuikka	10/11	Kirsi Kalliotähti 1/11
Aulikki Markkanen	11/11	Sanna Viljakainen
Harri Tiikkainen	9/11	Riku Voutilainen
Ina Kuula	11/11	Erkki Mäkäräinen

Valtuuston valitsemana tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab ja vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Mikko Luoma, joka on toiminut myös tarkastuslautakunnan sihteerinä. Tarkastuslautakunta kokoontui arviointivuonna 2020 11 kertaa.

Kunnan toimintojen arviointia suoritettiin seuraamalla toimielinten päätöksentekoa ja kuulemalla kunnanjohtajaa, talousjohtajaa, hallintojohtajaa ja toimialojen johtavia viranhaltijoita sekä muita vastuuhenkilöitä.

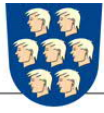
Lautakunnan vuoden 2020 työohjelman mukaan arvioinnin painopistealueeksi asetettiin:

- Kuntastrategian tavoitteet ja toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa
- Talouden seuranta ja talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutumisen arviointi ja tuottavuuden parantaminen
- Keusoten talous ja tavoitteiden toteutuminen sekä omistajaohjaus
- Sivistystoimen tuloksellisuus, tarkoituksenmukaisuus, tavoitteet
- Palveluverkkoselvitys ml. kouluverkko: kokonaisuuden läpikäynti
- Ympäristötoimialan strategian toteutuminen; tuloksellisuus, tarkoituksenmukaisuus, tavoitteet
- Investoinnit: koko kunta, kunnallistekniikka, tieverkko, valtion ja kunnan yhteishankkeet
- Konserniyhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen
- Liikelaitosten toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tilintarkastaja on esitellyt lautakunnalle tilikauden tilintarkastussuunnitelman, puolivuosisraportin ja loppuraportin sekä antanut tilintarkastuskertomuksen.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista arvioidessaan tarkastuslautakunnalla oli käytettävissään talousarvio 2020 ja taloussuunnitelma 2020 – 2022, vuoden 2020 tilinpäätös, henkilöstökertomus, tilintarkastajan raportit tilintarkastuksen toteutumisesta, toimielinten pöytäkirjat sekä muut selvitykset ja raportit.

Valtuuston asettamat sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat ensisijaisia arviointikriteerejä. Sitovat tavoitteet on koottu tilinpäätöksen toimintakertomuksessa taulukkoon, jonka avulla tarkastuslautakunta arvioi tavoitteiden toteutumisen lisäksi myös tavoitteiden asettamista ja toteutumisen seuranta.

Tarkastuslautakunnan edellisen vuoden arviointikertomuksessa esittämät johtopäätökset ja suositukset sekä organisaatiolta saadut vastaukset ovat myös seurannan kohteena ja osa arviointikriteeristöä. Lisäksi arvioinnissa otetaan huomioon lautakunnan kokouksissa kuullut esitykset sekä kunnan palvelutoiminnasta muutoin saadut kokemukset ja kunnan asukkailta saadut palautteet.

3. Edellisen vuoden arviointikertomuksen käsittely ja toimenpiteet

Valtuusto velvoitti 10.6.2020 kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään tarkastuslautakunnan vuoden 2019 arviointikertomuksen ja raportoimaan valtuustolle vuoden 2020 aikana kertomuksen aiheuttamista toimenpiteistä. Toimielinten ja viranhaltijoiden vastineista on koottu yhteenveto, joka on käsitelty valtuustossa 23.9.2020.

Tarkastuslautakunta on käynyt läpi toimialojen vastineet lautakunnan havaintoihin ja toteaa, että vastineissa on riittävän asianmukaisesti selvitetty arviointikertomuksessa olevat huomiot ja mahdolliset toimenpiteet huomioiden kuitenkin alla olevat kommentit:

- Vastine 1: viestintään liittyvän vastineen osalta tarkastuslautakunta toteaa, että tavoitekohtaiset mittarit toimisivat tavoitteeseen liittyvinä mittarina. Nyt mittareita on esitetty vasta raportoinnin yhteydessä.
- Vastine 3: tarkastuslautakunta suosittelee, että tavoitteen toteutumiseen valittaisiin mittari, josta on saatavilla ajantasaisempaa tietoa tai arvioita.
- Vastine 5: toimialan arvioissa ei ole tuotu esille kouluterveyskyselyn tuloksia. Finsoten tuloksiin on viitattu, mutta niitä ei ole avattu.
- Vastine 6: toimialan vastineessa ei ole tuotu esille onko osallistujamäärissä ollut kasvua.
- Vastine 12: vastineessa ei ole avattu kovinkaan tarkasti, miten tavoitteet ovat toteutuneet. Tarkastuslautakunta suosittelee, että tavoitteita ja mittareita tarkennettaisiin ja jaoteltaisiin eri vuosille.
- Vastine 19: tarkastuslautakunta suosittelee, että tilannetta seurataan edelleen ja että asia viedään uudelleen tarkasteluun tarvittaessa.

4. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Nurmijärven kunnan tavoitteet on asetettu kuntastrategian 2018–2025 pohjalta. Nurmijärven kunta on sitoutunut arvoiltaan vastuullisuuteen, avoimuuteen, uudistumiseen, yhteistyöhön sekä yhteisöllisyyteen. Kunnan strategiset elementit ovat:

1. Viihtyisä ja turvallinen Nurmijärvi
2. Sujuva arki
3. Yritysten kunta
4. Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka
5. Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä
6. Terve talous ja linjakas päätöksenteko

Strategisten linjausten pohjalta kunnan toiminnalle on asetettu 35 sitovaa tavoitetta.

4.1 Sosiaali- ja terveystalouden tavoitteiden toteutumisen arviointi

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Sosiaali- ja terveystaloudet (1 000 €)	TA 2020	Muutos	TA+ muutos	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama-%
Toimintatuotot	0	0	0	2	-2	0 %
Toimintakulut	-118 527	-9 376	-127 903	-129 490	1 587	-1 %
Toimintakate	-118 527	-9 376	-127 903	-129 488	1 585	-1 %

Vuosi 2020 oli toinen vuosi, jolloin Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymä toimi Nurmijärven kunnan sosiaali- ja terveystalouden tuottajana. Vuosi oli haastava talouden suunnittelun ja seurannan näkökulmasta, koska sosiaali- ja terveystalouden alkuperäinen talousarvio oli 7,3 milj. euroa vuoden 2019 tilinpäätöstä matalampi. Sosiaali- ja terveystalouden ostopalvelut toteutuivat kokonaisuudessaan 1,6 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina. Pandemian aiheuttama lisälasku vuodelta 2020 oli Nurmijärven kunnan sosiaali- ja terveystalouden osalta noin 3,4 milj. euroa ja saamatta olevia asiakasmaksutuottoja arvioitiin olevan 1,6 milj. euroa. Keusoten oman toiminnan osalta nettomenot ylittyivät muutetusta talousarviosta noin 2,0 milj. euroa. Keusoten tekemän oman analyysin mukaan Nurmijärven kunnan kustannukset ovat kasvaneet vuoden 2020 aikana 2,9 prosenttia, joka tarkoittaa euromääräisesti 3,6 milj. euroa. Kasvu on ollut suurinta vastaanottopalveluissa, suun terveydenhuollossa ja hoivapalveluissa.

4.2 Konsernipalveluiden tavoitteiden toteutumisen arviointi

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Konsernipalvelut (1 000 €)	TA 2020	Muutos	TA+ muutos	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama-%
Toimintatuotot	2 490	0	2 490	2 207	-284	11 %
Toimintakulut	-12 395	-820	-13 215	-12 860	-355	3 %
Toimintakate	-9 905	-820	-10 725	-10 653	-72	1 %

Konsernipalveluiden toimintatuotot jäivät 284 tuhatta euroa alle budjetoidun. Toimintakuluihin oli tehty 820 tuhannen euron lisäys talousarvioon, mutta kulut toteutuivat lopulta 355 tuhatta euroa alle muutetun talousarvion. Toteutunut toimintakate oli 10,7 miljoonaa euroa alijäämäinen, johon oli muutetussa talousarviossa varauduttu.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen linjaus: Yritysten kunta

Tavoite	Kartoitetaan Nurmijärven yritysten, korkeakoulujen ja kunnan kanssa luonto- ja kulttuurikohteiden liiketoimintapotentiaali mm. matkailun kannalta.
Mittari	Ei ole asetettu talousarviossa.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Kunnassa on toteutettu kaksi työpajaa matkailuyrittäjien kanssa verkostoitumisen ja tuotteistamisen edistämiseksi. Kunnan matkailusivustoa on kehitetty ja näkyvyyttä parannettu. Matkailusivusto kokoa yhteen kunnan matkailukohteita. Kunta toteutti konsulttityönä kartoituksen uusien yritysten kiinnostuksesta sijoittua Nurmijärvelle tai tuoda alueille omia asiakkaitaan. Kahden uuden toimijan kanssa on aloitettu keskustelut sijoittumisesta Nurmijärvelle.
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tavoite on toteutunut kartoituksen toteuttamisen osalta. Raportoinnista ei käy ilmi mikä tilannekuva kartoituksen pohjalta muodostui ja mihin jatkotoimiin kartoituksen pohjalta ryhdyttiin.
VASTINE 1	Toteutettu kartoitus kertoi, että kunta koetaan kiinnostavana toimintaympäristönä myös matkailualan yrityksille. Kunnan potentiaali ei perustu mihinkään yksittäiseen tekijään tai kohteeseen, vaan useampiin palveluihin ja kohteisiin sekä näiden tuotteistamiseen/paketointiin. Tämä edellyttää alan olemassa olevilta kaupallisilta toimijoilta yhteistyötä ja esim. tuotteistamisosaamista. Talousarviossa 2022 on varauduttu alan yritysten liiketoimintaosaamisen kehittämisen tukemiseen tältä osin.

Strateginen linjaus: Osaavien työntekijöiden hyvin johdettu työpaikka

Tavoite	Henkilöstön työhyvinvointi kehitty myönteiseen suuntaan.
Mittari	<ul style="list-style-type: none">- Henkilöstökyselyn vastausprosentti vähintään 65 % (v. 2019: 62%)- Henkilöstökyselyn keskiarvot vähintään samalla tasolla kuin v.2019: johtaminen 2,71, työhyvinvointi 2,78, työyhteisö 2,74 (asteikko 0-4)- Koulutuspäivien lukumäärä vähintään 2,7/vuosi (v.2018 2,4pvää)- Työkyvyttömyyden kustannukset (sairauspoissaolot, tapaturmat, työterveyshuollon kustannukset) vähenevät vuoteen 2019 nähden
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	<p>Henkilöstökyselyn vastausaika oli 3.-16.2.2020 ja siihen kertyi vastauksia yhteensä 1093 kpl. Henkilöstökyselyn vastausprosentti oli 61%, joten tavoite ei toteutunut.</p> <p>Henkilöstökyselyn keskiarvot olivat lähes samalla tasolla kuin vuonna 2019: Johtaminen 2,52 (2019: 2,55), Työhyvinvointi 2,78 (2019: 2,78) ja Työyhteisö 2,71 (2019: 2,74). Henkilöstökyselyn tulokset käsiteltiin työpaikoilla ja niiden pohjalta laaditut tiimilupaukset koottiin intranettiin.</p> <p>Koulutuspäiviä kertyi aiempaa vähemmän, yhteensä 3155 päivää eli 1,8 päivää henkilöä kohden (2019: 5906, 3,5/hlö)</p> <p>Sairauspoissaoloja kertyi hieman edellistä vuotta vähemmän, yhteensä 27724 kalenteripäivää eli 15,9 kalenteripäivää henkilöä kohden (2019: 28325, 16,3/hlö). Tapaturmia sattui myös selvästi vähemmän eli 106 kpl (2019: 169 kpl). Työterveyshuollon kustannuksia kertyi myös vähemmän, 858 000 euroa.</p>
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	<p>Tavoite ei toteutunut kaikilta osin. Mittareista yksi neljästä toteutui.</p> <p>Tarkastuslautakunta suosittelee, että tavoitetta mitattaisiin myös henkilöstön vaihtuvuuteen liittyvällä mittarilla.</p>
VASTINE 2	Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuutta seurataan vuosittain toimiala- ja liikelaitostasolla henkilöstökertomuksessa. Vaihtuvuutta on mahdollista raportoida useamminkin Kuntarin henkilöstöraportoinnin avulla. Vakina-

	<p>sen henkilöstön ulkoinen lähtövaihtuvuus pysyi vuonna 2020 samalla tasolla edelliseen vuoteen nähden ja oli 10 % (v. 2019: 10 %). Yhteensä 136 vakinaisen henkilön palvelussuhde päättyi joko eläkkeen, irtisanoutumisen tai muun henkilökohtaisen syyn vuoksi (v. 2019: 133 hlöä).</p> <p>Sivistys- ja hyvinvointitoimialalla, ympäristötoimialalla ja Aleksia –liikelaitoksessa vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus oli 11 %, konser-nipalveluissa 6 % ja Nurmijärven Vesi -liikelaitoksessa 5 %.</p>
--	--

Strateginen linjaus: Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä

Tavoite	Etsimme ja tarjoamme aktiivisesti kuntalaisille ja muille toimijoille erilaisia tapoja ja keinoja osallistumiseen, vaikuttamiseen ja vuoropuheluun (tämä suoraan strategiasta käytännöntyössä –kohdasta s. 15) Nurmijärven kunnan tunnistettujen osallisuuden painopistealueiden pohjalta.
Mittari	Toimialat raportoivat osallisuuden edistämisestä ja menetelmien käytöstä oman toimialansa osalta.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Osallisuutta pyrittiin lisäämään tukemalla oma-aloitteista ja -ehtoista tiedonhakua erityisesti kunnan kotisivuilla olevan tiedon ja tiedon löydettävyyden kehittämisen kautta. Viestityylit vaihtelivat kohderyhmittäin ja viestimessä etusijalla oli kohderyhmän tarpeet. Esimerkiksi iäkkäitä lähestyttiin perinteisen printtimedian kautta sekä kirjein että puhelimitse. Avoimuutta ja vuorovaikutusta edistettiin läpi kuntaorganisaation mm. kyselyjen sekä avoimen ja eri kanavissa tapahtuneen ajantasaisen tiedottamisen kautta. Asioista tiedottamista lisättiin ja monipuolistettiin esimerkiksi NurmijärviTV:n ja Nurmijärvi-barometrin avulla. Aikaan ja paikkaan sitomatonta verkko-osallistumisen mahdollisuutta niin ikään kehitettiin ja lisättiin erityisesti korona-aikana. Esimerkiksi palveluverkon kehittämiseen kuntalaiset pääsivät kertoman ajatuksiaan kunnan ensimmäisessä webinaarissa. Näkökulmia suunnittelutyöhön haettiin myös erilaisten asukas- ja asiakasraatien kautta. Esimerkiksi lapsia osallistettiin Mäntysalon koulun lähiliikuntapaikan suunnittelussa ja vanhus- ja vammaisneuvoston asiantuntemusta kanavoitiin erilaisiin kunnan, Keusoten ja valtion suunnitelmiin ja hankkeisiin kyselyjen kautta. Osallisuutta ilman osallistumista, ns. arkista osallistumista, edistettiin mm. antamalla kunnan tiloja yhdistysten käyttöön (maksutta) ja toteuttamalla historian ensimmäinen Seitsemän veljeksien vaellus.

Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että osallistamisen ja vaikuttamisen toimia on tehty ja toimintaa kuvattu, mutta toivoisi, että toimialat itse arvioisivat selkeämmin ovatko ne päässeet tavoitteeseen ja missä he näkevät kehitettävää.
VASTINE 3	Osallistamisen, vaikuttamisen ja vuoropuhelun lisäämistä kuntalaisten ja muiden toimijoiden kanssa ovat arvioineet toimialat itse ja tavoitteen toteutumista on arvioitu pääosin toteutettujen toimenpiteiden kautta. Tarkastuslautakunnan arvio osallisuuden mitattavuudesta ja kehittämistarpeista on hyvä ja se huomioidaan osallisuuden kehittämisen jatko-työssä.

Strateginen linjaus: Terve talous ja linjakas päätöksenteko

Tavoite	Kuntastrategian mukainen mittaristo ohjaa johtamista ja päätöksentekoa. Vuosittain valitut strategialinjaukset toteuttamisen kohteena ovat sitovia tavoitteita. Tarkastuslautakunta arvioi kuntastrategian vuosittaista toteuttamista mittareiden tulosten ja ohjelmien toteuttamisen avulla.
Mittari	Ei ole asetettu
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Strategian kehittäminen viivästyi keväällä Covid19- epidemian takia. Näin ollen lautakuntatason mittareita ei ole saatu laadittua. Sisäisissä työpajoissa on kehitetty sitovien tavoitteiden asetantaa sekä strategian raportointia. Tätä työtä tullaan hyödyntämään etenkin uuden strategian laadinnassa.
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tavoite ei toteutunut. Talouden kannalta erittäin haastavina aikoina kuntatalouden tavoitteet ovat pohja kaikkien muiden tavoitteiden toteutumiselle, joten mittareiden puuttuminen on vakava puute ja on olemassa riski, että toiminta ei kaikilta osin palvele kuntastrategian toteutumista.
VASTINE 4	Kunnan strategista johtamista tullaan kehittämään vuodesta 2022 lähtien osana uuden kuntastrategian jalkauttamista. Strategisen johtamisen kehittäminen kohdentuu mm. vuositavoitteiden asettamisprosessin parantamiseen sekä strategian seurannan sähköistämiseen. Myös jo strategian laadintavaiheessa tulee huomioida mittaroinnin parantamiseen liittyvät tavoitteet. Kunnan talouden tervehtyttämiseen liittyvät tarkemmat talouden mittarit on esitetty erikseen kuntastrategian alaisessa NUUKA-ohjelmassa.

4.3 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan tavoitteiden toteutumisen arviointi

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala (1 000 €)	TA 2020	Muutos	TA+ muutos	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama-%
Toimintatuotot	4 953	-279	4 674	5 278	-604	-13 %
Toimintakulut	-99 007	1 440	-97 567	-96 761	-806	1 %
Toimintakate	-94 054	1 161	-92 893	-91 483	-1 411	2 %

Toimialan toimintakate alittui 1 411 000 euroa verrattuna muutettuun käyttösuunnitelmaan. Toiminnan tuotot ylittivät toimialatasolla 604 000 euroa verrattuna muutettuun käyttösuunnitelmaan. Tulojen ylitys johtui arvioitua suuremmista myyntituloista sekä suuremmista saaduista tuista ja avustuksista. Toimintakulut alittuivat 806 000 euroa verrattuna muutettuun käyttösuunnitelmaan. Säästöä syntyi avustusten maksamisesta erityisesti varhaiskasvatuspalveluissa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen linjaus: Viihtyisä ja turvallinen Nurmijärvi, sujuva arki

Tavoite	Vakiinnutamme ja laajennamme perusopetusikäisten harrastusiltojen toimintaa.
Mittari	25 kerhosta 35 kerhoon/lukukausi, 460 kerhopaikasta 600 kerhopaikkaan/lukukausi.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Tavoite toteutui. Toiminta käynnistyi helmikuussa yhteensä 31 kerholla. Toiminta oli keskeytettynä maaliskuusta alkaen kevään 2020 koronapandemian takia. Syyslukukaudella toiminta saatiin taas käynnistettyä ja asetettu tavoite toteutui. Erilaisten kerhojen ja kerhopaikkojen lukumäärää saatiin kasvatettua yli tavoitteen. Kerhoja toteutui yhteensä syyslukukaudella 40 kappaletta ja kerhopaikkoja oli yhteensä tarjolla 600. Kevät- ja syyslukukaudella kerhopaikkoja oli yhteensä tarjolla 1058 paikkaa joista täyttyi 833.
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tavoite on toteutunut.
VASTINE 5	Tarkastuslautakunnalta ei huomioitavaa.

Tavoite	Vahvistamme Klaukkalan alueen yhteisöllisyyttä tukemalla asukkaiden osallisuutta toteuttamalla asukkaiden ideoimia toimintoja 10 kpl.
Mittari	10 kpl asukkaiden ideoimia toimintoja.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Tavoite toteutui osittain. Nuorisopalveluissa kuulemistilaisuuksia järjestettiin yhteensä 5. Niihin osallistui n. 500 oppilasta neljästä koulusta. Ryhmiä oli yhteensä 22. Jatkosuunnitteluun osallistui 54 nuorta. Työryhmiä perustettiin 3 kpl: Nuorten päihteiden käytön ennaltaehkäisevä ryhmä, Harrastusfestariryhmä ja Peliryhmä. Koronapandemian takia suunniteltuja tapahtumia ei voitu järjestää.
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tavoite on toteutunut osittain.
VASTINE 6	Tarkastuslautakunnalta ei huomioitavaa.

Strateginen linjaus: Sujuva arki

Tavoite	Alkuluokkatoimintaan (0-2 -luokat) osallistuvien lasten osuus kasvaa 25 %:sta 75 %:iin.
Mittari	25 %:sta 75 %:iin alkuluokkatoimintaan (0-2 -luokat) osallistuvien lasten osuus.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Tavoite toteutui osittain. Alkuluokkatoimintaan (0-2 -luokat) osallistuvien lasten osuus kasvoi 25 %:sta 40 %:iin.
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tavoite ei ole toteutunut.
VASTINE 7	Alkuluokkatoiminta ei ole laajentunut tavoitteen mukaisesti. Kouluilla on ollut mahdollisuus vaikuttaa alkuluokkatoiminnan aloittamisen ajankohtaan huomioon ottaen yksikkökohtaiset valmiudet (riittävä suunnittelu-aika, henkilöstötilanne, jne.). Tilakysymykset ovat myös osittain määrittäneet aloittamisen mahdollisuuksia (esim. Klaukkalan alakoulussa oppilasmäärän kasvu, Lepsä-mässä tilakysymykset ja esihenkilöiden vaihdos, Maaniitun koulun peruskorjaukseen liittyvät väliaikaiset tilat).

Strateginen linjaus: Aktiivinen vuoropuhelu ja viestintä

Tavoite	Edistämme oikea-aikaista viestintää: laadimme kunnan viestintäohjelmaan pohjautuvan tiiviin toimintaohjeen toimialan viestintään ja huolehdimme, että toimimme toimintaohjeen mukaisesti.
Mittari	Kunnan viestintäohjelmaan pohjautuva toimintaohje.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Tavoite ei toteutunut. Kunnan sisäisen viestinnän pelisääntöjen valmistuessa (2021) laaditaan tarvittaessa ohjeistus toimialan viestintään.
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tavoite ei ole toteutunut.
VASTINE 8	Tarkastuslautakunnalta ei huomioitavaa.

4.4 Ympäristötoimialan tavoitteiden toteutumisen arviointi

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Ympäristötoimiala (1 000 €)	TA 2020	Muutos	TA+ muutos	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama-%
Toimintatuotot	33 762	213	33 975	35 478	-1 503	-4 %
Toimintakulut	-32 127	607	-31 520	-33 663	2 143	-7 %
Toimintakate	1 636	820	2 455	1 816	640	26 %

Toimialan toimintakate toteutui noin 640 tuhatta euroa muutettua talousarvioita heikompana. Tulosalueilla olennaisimmat poikkeamat muutettuun käyttösuunnitelmaan nähden olivat teknisessä keskuksessa ja tilakeskuksessa. Teknisen keskuksen toimintakate oli lähes 700 000 muutettua käyttösuunnitelmaa parempi. Teknisen keskuksen poikkeamat muodostuvat lähes kaikissa tulossyksiköissä. Tilakeskuksen toimintakate puolestaan oli noin 2,4 miljoonaa euroa muutettua käyttösuunnitelmaa heikompi. Tilakeskuksen tulopuoli oli noin 600 000 euroa muutettua käyttösuunnitelmaa korkeampi. Kulupuolella määrärahaylitys oli lähes 3 miljoonaa euroa. Osavuositarkennusteissa epäonnistuttiin muun muassa väistötiloista, sisäilmatutkimuksista, asiantuntijapalveluista ja Valkjärven koulun rakentamisesta aiheutuvien kulujen osalta.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen linjaus: Viihtyisä ja turvallinen Nurmijärvi

Tavoite	Nurmijärven keskeisten alueiden laatutason parantaminen.
Mittari	Mitataan auditoinnilla tai tyytyväisyyskyselyllä.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	<p>Siistiksi-asioista on viestitty paikallislehdessä ja kunnan kotisivuilla, kevään siivoustalkoot vietiin läpi koronatilanteen edellyttämällä tavalla, Klaukkalan alueurakan valvontaa tehostettiin alkuvuonna, alueiden keväthoitotyöt käynnistyivät normaalia aikaisemmin.</p> <p>Yhdyskuntatekniset palvelut-kyselytutkimus suoritettiin kesällä 2020. Keskimäärin yleisten alueiden laatutasojen arvosanat (mm. kadut, kevyen liikenteen väylät, valaistus, viheralueet, liikuntapaikat ja ulkoilualueet) ovat vuoden 2020 osalta pysyneet keskimäärin aikaisempien vuosien tasolla tai nousseet hiukan (arvosanat asettuivat välille 2,8 - 4,1). Arvosanojen asteikko oli 1-5 (neutraalin arvosanan 3 alle jäävät arvot osoittavat kielteistä suhtautumista ja sen yläpuolelle asettuvat arvot myönteistä suhtautumista).</p>
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tavoitteen toteutuminen jää epäselväksi mittarin ja raportoitujen toteutumien perusteella. Tarkastuslautakunta suosittelee, että tyytyväisyyskyselyn arvosanojen tarkat keskiarvot raportoitaisiin ja arvioitaisiin näiden pohjalta tavoitteen toteutumista.
VASTINE 9 TEKLA	<p>Yhdyskuntatekniset palvelut-kyselytutkimus on laaja-alainen ja sisälsi lukuisia osa-alueita keskeisten alueiden laatutasojen osalta ja raportti sisältää näille jokaiselle osa-alueelle arvosanat (teemoittain: kunta yhteensä, taajamissa yhteensä ja haja-asutusalueella yhteensä sekä päätaajamittain Klaukkala-Kirkonkylä-Rajamäki). Lisäksi raportti sisälsi kyselyyn osallistuneiden kuntien välistä vertailua ko. osa-alueissa.</p> <p>Raportin perusteella tehtiin kokonaisarviointi, että vuoden 2020 osalta kunnan keskeisten alueiden laatutasot ovat pysyneet keskimäärin aikaisempien vuosien tasolla tai nousseet hiukan (osa-alueiden arvosanat asettuivat välille 2,8-4,1). Arvosanojen asteikko oli 1-5 (neutraalin arvosanan "3" alle jäävät arvot osoittavat kielteistä suhtautumista ja sen yläpuolelle asettuvat arvot myönteistä suhtautumista).</p> <p>Jatkossa on mahdollista avata kokonaisarviointia edellä kuvattua tarkemmin - esimerkiksi katujen, kevyen liikenteen väylien, valaistuksen, viheralueiden, liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden osalta: onko laatutaso</p>

	<p>kehittynyt näiden osalta parempaan suuntaan / pysynyt samana / alentunut. Lisäksi päätettäisiin tarkemmalla tasolla tavoitteen toteutumista.</p> <p>Ympäristötoimialan tulee laatia kaikkien arvosanan 1-3 (epäsuotuisa-neutraali) saaneiden osa-alueiden osalta toimenpidesuunnitelma, jolla arvosanat saadaan suotuisaksi (4-5), nämä toimenpiteet tulee nostaa vuosittaiseen toimintasuunnitelmaan operatiiviseksi toimenpiteiksi kulu- van valtuustokauden aikana.</p>
--	---

Tavoite	Liikenneturvallisuuden parantaminen.
Mittari	Henkilövahinkoja aiheuttaneiden onnettomuuksien lukumäärä alhaisempi kuin edellisenä vuonna.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	<p>Turvallisen ja kestävän liikkumisen suunnitelma valmistui ja käsiteltiin valtuustossa joulukuussa 2020.</p> <p>Vuoden 2020 henkilövahinkoihin johtaneiden onnettomuuksien tutkimus valmistuu kesällä 2021.</p> <p>Vuonna 2019 tapahtui yhteensä 90 poliisin raportoimaa liikenneonnettomuutta, joista 26 onnettomuutta johti henkilövahinkoihin ja yhteensä 35 henkilöä loukkaantui.</p> <p>Vuonna 2018 tapahtui yhteensä 107 poliisin raportoimaa liikenneonnettomuutta, joista 39 onnettomuutta johti henkilövahinkoihin ja yhteensä 49 henkilöä loukkaantui. Em. perusteella voisi alustavasti arvioida, että liikenneturvallisuus on hiukan kohentunut vuodesta 2018 vuoteen 2019. Pidemmän aikavälin seuranta kuitenkin osoittaa, että vuosittain henkilövahinkoon johtaneiden liikenneonnettomuuksien määrässä tapahtuu vaihtelua jonkin verran.</p>
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida 2020 tietojen perusteella. Tarkastuslautakunta suosittelee, että tavoitteen toteutumisen arviointimittariksi valittaisiin sellainen, josta tiedot ovat saatavilla raportointihetkellä.
VASTINE 10 TEKLA	Nurmijärven kunnassa on seurattu kunnan alueella tapahtuvien liikenneonnettomuuksien kehitystä i-Liitu järjestelmän avulla vuodesta 2010 alkaen. Järjestelmään raportoidaan kaikki kunnan alueella tapahtuneet ja poliisin tietoon tulleet liikenneonnettomuudet. Kunta ei voi käytännössä vaikuttaa järjestelmän raportointiaikatauluun. Toisaalta liikenneonnettomuuksien määrä on hyvä ja helposti seurattavissa oleva mittari. Jatkossa voitaisiin arvioida, miten tavoitteen asettaminen ja mittaristo

	voitaisiin määritellä/virittää niin että seurattaisiin liikenneonnettomuuksien kehitystä esim. viideltä edelliseltä vuodelta (kehityksen trendi). Lisäksi asiantuntija-arvioinnilla olisi mahdollista täydentää arviointivuoden osalta johtopäätelmiä.
--	--

Tavoite	Monipuolisen tontti- ja asuntotarjonnan jatkuva turvaaminen kilpailukyiseen hintaan pitkällä tähtäimellä.
Mittari	Ei ole asetettu.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Heinoja I asumisen asemakaava on hyväksytty valtuustossa 1/2020. Valtuuston hyväksymispäätöksestä on valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen ja päätöstä odotetaan keväällä 2021. Sähkölaitoksen vanhan alueen asemakaava on ollut luonnoksen nähtävillä. Asemakaavaprosessin kuvaus on valmis. Asemakaavoitusprosessin sujuvoittamista on tarkasteltu mm. kaavoituksen kehittämistyöryhmässä.
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tarkastuslautakunta suosittelee, että tavoite mittaroidaisiin alueittain ja että kilpailukykyiselle hinnalla asetettaisiin tavoitetasot.
VASTINE 11 ASRA ja ELLA	Tonttien hinnoittelu perustuu kunkin alueen toteutuneeseen käypään hintaan. Hinta vaihtelee taajamittain ja taajaman sisällä alueittain. Hinnan muodostumiseen vaikuttavat mm. kaavamääräykset ja kunkin alueen sijainti. Kilpailukykyiselle hinnalle mittarin eli tavoitetason asettaminen ei mittaa todellisuudessa, onko hinta kilpailukykyinen. Se, että myyntiin asetetuista tonteista tehdään luovutus päätökset, kertoo enemmän kilpailukykyisestä hinnasta, samoin kuin hakijamäärät. Luovutettujen tonttien määrät suhteessa luovutettavien tonttien määrään nähden voisi parhaiten kuvata tonttien kilpailukykyisiä hintoja.

Strateginen linjaus: Sujuva arki

Tavoite	Joukkoliikenteen käytön lisääminen.
Mittari	Nurmijärvi-lippuja myydään enemmän kuin vuonna 2019.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Viirinlaakson liityntäpysäköintialueen laajennus saatiin valmiiksi valaistusta lukuun ottamatta. Valaisinten toimittamisessa on ollut ongelmia. Joukkoliikennekysely järjestettiin 19.10.-6.11.2020 ja vastauksia saatiin noin 850 kpl. Loppuvuoden 2020 aikana saatiin toteutettua 1 uusi pysäkkikatos Kiljavantielle, ja asiaa edistetään edelleen resurssien puitteissa. Covid-19 aiheuttama poikkeustilanne vähensi joukkoliikenteen

	käyttöä merkittävästi: esim. Nurmijärvilippuja myytiin vuoden 2020 aikana noin 5 700 kpl, kun vuonna 2019 lippuja myytiin noin 10 500 kpl.
Tarkastuslata- akunnan arvio ja suositus	Tavoite ei toteutunut.
VASTINE 12 TEKLA	<p>Covid-19 aiheuttama poikkeustilanne jatkuu edelleen. Alustavan arvion mukaan joukkoliikenteen käyttö olisi palautumassa lähelle vuoden 2019 tasoa vuonna 2023. Tavoitteenasettelua ja mittaristoa kehitetään ottamalla covid-19 vaikutukset huomioon.</p> <p>Koska joukkoliikennetyöryhmä on lakkautettu, tulee asia nostaa teknisen lautakunnan asialistalle määrävälein toistuvaksi ja seurattavaksi aiheeksi.</p>

Strateginen linjaus: Yritysten kunta

Tavoite	Riittävän ja tarkoituksenmukaisen tonttivarannon varmistaminen.
Mittari	Arvioidaan maankäytön toteuttamisohjelmassa ja kaavoitusohjelmassa esitettyjen numeeristen arvojen toteutumista.
Toimialan arvio tavoitteen to- teutumisesta	Ilvesvuori pohjoisen työpaikka-alueen asemakaava on hyväksytty valtuustossa 1/2020. Helsingin hallinto-oikeus on hylännyt 23.12.2020 valtuuston hyväksymispäätöksestä tehdyt valitukset ja päätös on lainvoimainen. Uusien työpaikka-alueiden mahdollisia sijainteja on selvitetty. Toreeninkulman kaupan tontin asemakaavaehdotus hyväksyttiin loppuvuodesta 2020.
Tarkastuslata- akunnan arvio ja suositus	Raportoinnissa ei ole arvioitu maankäytön toteuttamisohjelmassa ja kaavoitusohjelmassa esitettyjen numeeristen arvojen toteutumista eikä mittarissa ole avattu numeerisia tavoitteita.
VASTINE 13 ASRA ja ELLA	Asemakaavoitusohjelman mukainen tavoite oli hyväksytyissä asemakaavoissa 89 000 k-m ² . Vuoden 2020 aikana hyväksyttiin noin 43 000 k-m ² asuinrakentamisen asemakaavoja ja yritysalueen asemakaava, jossa rakentamisen määrä oli noin 300 000 k-m ² . Numeeristen mittareiden asettaminen vuositasolla ei kerro tonttivarannon varmistamisesta, koska kaavoitusprosessi kestää pääsääntöisesti yli vuoden. Joinakin vuosina saatetaan hyväksyä useita kaavoja, jotka tuottavat suuren määrän kerrosneliömetrejä, ja toisena vuonna hyväksytään kaavoja vähäisessä määrin.

	Maankäytön tavoiteohjelmassa on ollut tavoitteena arvioida vuosittain toteutuvaa asuntotuotantoa kaavavarannon ja kunnallistekniikan rakentamisen perusteella ottaen lisäksi huomioon tontin myyntimahdollisuudet. Työpaikka-alueiden osalta ei ole ollut maankäytön toteutusohjelmassa arviota työpaikkatonteista ja niiden toteutumisesta.
--	--

Strateginen linjaus: Terve talous ja linjakas päätöksenteko

Tavoite	Tilaomaisuuden käytön tehostaminen.
Mittari	Mitataan kustannukset/asukas (korkeintaan kuntien keskitasoa ja toimitilojen tilatehokkuudella).
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Verrokkikuntien kustannustietoja ei ollut saatavilla. Toimitilaohjelma hyväksyttiin joulukuussa 2020. Ohjelmassa on määritelty tilatehokkuustavoitteet seuraavasti: Koulu 11,5 htm ² /oppilaspaikka (nykyinen 12,89 htm ²) Päiväkoti 10,5 htm ² /hoitopaikka (nykyinen 10,38 htm ²) Toimisto (uudisrakennus) 15 m ² /työntekijä (nykyistä ei saatavilla) Toimisto (peruskorjausrakennus) 18 m ² /työntekijä (nykyistä ei saatavilla)
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Raportoinnissa ei käy ilmi kustannus/asukas toteumat eikä vertailua ole kyetty tekemään verrokkikuntiin. Kahden tilatehokkuusmittarin osalta nykyisiä tietoja ei ole saatavilla eikä vertailua voida tehdä.
VASTINE 14 TEKLA	Tilaomaisuuden tehokkuusmittareita ei ole ollut, mutta niiden muodostaminen on mahdollista. Tilakeskus voi selvittää rakennusten luokitellut käyttäjämäärät (henkilökunta, oppilaat, asiakasmäärä, jne.) vuosittaisella asiakaskyselyllä. Mittareita kehitetään jatkossa siten, että tieto olisi helpommin löydettävissä ja päivitettävissä esim. htm ² /asukas, htm ² /käyttäjä, htm ² /oppilas jne. Samassa yhteydessä kehitetään tilojen ympäristötehokkuuden mittareita aloittamalla tilastoimaan yhteismittatietustesti kiinteistöjen energiankulutusta.

Tavoite	Tulojen lisääminen maankäytön keinoin.
Mittari	Mitataan luovutustuloja liukuvalla keskiarvolla.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Heinoja I:n asumisen ja Ilvesvuori pohjoisen työpaikka-alueen asemakaavat on hyväksytty valtuustossa 1/2020. Valtuuston hyväksymispäätöksistä on valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen. Helsingin hallinto-oikeus on 23.12.2020 hylännyt Ilvesvuori pohjoisen hyväksymispäätöksestä tehdyt valitukset. Heinojan valitukseen odotetaan päätöstä keväällä 2021. Vuoden 2020 aikana omakotitontteja on luovutettu 33 kpl. Lisäksi on luovutettu 2 yhtiömuotoista tonttia. Suomiehen koulukiinteistö on myyty.
Tarkastuslatuakunnan arvio ja suositus	Raportoinnissa ei ole kommentoitu tavoitteen eikä mittarin toteumaa millään osin.
VASTINE 15 ASRA ja ELLA	Luovutuskelpoisten tonttien määrä ja arvo vaihtelee vuosittain ja arvotaan suurilla yksittäisillä luovutuksilla on merkittävä vaikutus luovutustuloon. Luovutustulojen liukuva keskiarvo ei ole osoittautunut käyttökelpoiseksi mittariksi tavoitteen seurantaan. Talousarvion valmistelun yhteydessä määritettävä euromääräinen tavoite luovutustuloille on yksiselitteisempi mittari vuositason seurantaan.

4.5 Nurmijärven veden tavoitteiden toteutumisen arviointi

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Nurmijärven vesi (1 000 €)	TA 2020	Muutos	TA+ muutos	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama-%
Liikevaihto	8 467	735	9 203	9 353	-150	2,0 %
Liiketoiminnan muut tuotot	265		265	289	-24	9,0 %
Materiaalit ja palvelut	-3 347	2	-3 345	-3 221	-124	4 %
Henkilöstökulut	-1 419	72	-1 346	-1 335	-12	-0,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-3 000	200	-2 800	-2 753	-48	-2 %
Liiketoiminnan muut kulut	-127		-127	-134	7	5,5 %
Liikelyijäämä	841	1 010	1 850	2 200	-350	18,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-207		-207	-277	70	33,8 %
Tilikauden ylijäämä	634	1 010	1 643	1 922	-279	17 %

Nurmijärven Vesi -liikelaitoksen liiketoiminnan tuotot olivat 9,64 milj. €, joka oli 1,8 % eli noin 174 000 € käyttösuunnitelmaa parempi. Tuottojen kasvu johtui koronapoikkeusoloista, jonka seurauksena vedenkäyttö kasvoi ihmisten siirryttyä etätöihin.

Toimintakulut olivat noin 4,69 milj. €. Kuluja syntyi noin 128 000 eli 2,7 % vähemmän kuin käyttösuunnitelmassa esitettiin. Materiaaleihin kului noin 2,5 % ja palveluihin noin 4,5% käyttösuunnitelmassa varattua vähemmän. Henkilöstökuluihin käytettiin noin 0,9 % vähemmän.

Liikelyjäämä noin 2,2 milj. € oli 350 000 € eroa käyttösuunnitelmaa parempi. Tilikauden ylijäämä noin 1,92 milj. € puolestaan oli noin 279 000 € käyttösuunnitelmassa esitettyä parempi. Tämä johtui ennakoitua suuremmista myyntituotoista sekä arvoitua alhaisemmista toimintakuluista ja poistoista.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen linjaus: Sujuva arki

Tavoite	Asiakastyytyväisyyden parantaminen. Nurmijärven Veden asiakastyytyväisyystutkimuksen WACSI -indeksi korkeampi kuin edellisenä vuonna.
Mittari	Nurmijärven Veden asiakastyytyväisyystutkimuksen WACSI -indeksi korkeampi kuin edellisenä vuonna.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Sujuva arki -linjaukseen liittyen tavoitteena on ollut Nurmijärven Veden asiakastyytyväisyyden paraneminen. Tavoitteeksi on asetettu, että asiakastyytyväisyyttä mittaava WACSI-indeksi on korkeampi kuin edellisenä vuonna. Asiakastyytyväisyyttä on mitattu vuosittain ulkopuolisen toimijan tekemällä mittauksella, jossa WACSI -indeksi määritellään. Vuoteen 2019 verrattuna Nurmijärven Veden WACSI -indeksi ja näin ollen asiakastyytyväisyys on hieman laskenut. Arvosana on laskenut erityisesti vedenjakelun osalta. Vedenjakelun arvosanan huononeminen on ymmärrettävää, sillä kyselyä edeltäneen vuoden aikana on ollut aikaisempaa enemmän vesikatkoja, jotka ovat aiheuttaneet laajempia vedenjakelun häiriöitä.
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tavoite ei ole toteutunut. Tarkastuslautakunta suosittelee, että asiakastyytyväisyystutkimuksen tuloksia avattaisiin tarkemmin raportoinnissa.
VASTINE 16	Liikelaitosten osalta raportointi tapahtuu tietyn tyyppisessä taulukkomuodossa, joten tulosten avaaminen tarkemmin taulukossa ei oikein ole

	<p>mahdollista. Raportin sisältöä on käyty johtokunnan kokouksessa tarkemmalla tasolla läpi.</p> <p>Tarkastuslautakunnalle voidaan haluttaessa toimittaa asiakastytyväisyystutkimuksen raportti kokonaisuudessaan tutustuttavaksi erikseen.</p>
--	---

Strateginen linjaus: Terve talous ja linjakas päätöksenteko

Tavoite	Vesijohtoverkoston vuotovesimäärän vähentäminen.
Mittari	Vesijohtoverkoston aluemittausjärjestelmän mittauskaivoja rakennetaan vähintään 10 kpl vuonna 2020. Laitekaivojen mittausdata siirtyy raportointijärjestelmään.
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Terve talous ja linjakas päätöksenteko –linjaukseen liittyen tavoitteena on ollut vesijohtoverkoston vuotovesimäärän vähentäminen. Nurmijärven Veden on tarkoitus ottaa käyttöön verkoston aluemittausjärjestelmään perustuva vuotovesienetsintäjärjestelmä. Vesijohtoverkoston vuotaminen aiheuttaa turhaa vedenottoa ja pumppausta, mikä lisää vedentuotannon ja -jakelun kustannuksia. Nurmijärven Veden vesijohtoverkoston laskuttamaton vesimäärä oli 27 % vuonna 2020 ja laskuttamattoman vesimäärän trendi on ollut nouseva. Aluemittausjärjestelmän avulla vuotavat alueet pystytään havaitsemaan ja vuodon etsintätoimenpiteet kohdentamaan oikeille alueille. Vuotavuus huomioidaan myös verkoston saneerauskohteiden valinnassa ja priorisoinnissa. Vuodelle 2020 asetettua tavoitetasoa, jonka mukaan aluemittausjärjestelmän mittauskaivoja olisi pitänyt rakentaa vähintään 10 kpl ja kaivojen mittausdatan pitäisi siirtyä seuranta- ja raportointiohjelmaan, ei ole pystytty toteuttamaan. Nurmijärven Vesi on vuoden 2020 aikana kartoittanut lähes kaikki Suomessa saatavilla olevat seuranta- ja raportointiohjelmat ja soveltuvat laitetoimittajat ja selvittänyt niiden soveltuvuuden, mutta päätöstä hankittavasta ohjelmasta ei ole vielä tehty. Aluemittauskaivoja on rakennettu saneeraus- ja uudisrakennushankkeiden yhteydessä, mutta kaivoihin ei ole vielä asennettu virtaama- ja painemittauksia. Nämä asennetaan vasta raportointiohjelman valinnan jälkeen.
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tavoite ei ole toteutunut. Raportoinnin perusteella vuotovesimäärän vähentämisen mittaamisen, raportoinnin ja toimenpiteiden toteutus on kesken.
VASTINE 17	Valitettavasti hanke on edelleen kesken. Vesijohtoverkoston vuotovesimäärän vähentäminen on tavoitteena myös vuosina 2021 ja 2022 ja mitareita päivitetään hankkeen edetessä.

4.6 Aleksia liikelaitoksen tavoitteiden toteutumisen arviointi

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Aleksia (1 000 €)	liikelaitos	TA 2020	Muutos	TA+ muutos	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama-%
Liikevaihto		10 439	-500	9 939	9 939	0	0 %
Liiketoiminnan muut tuotot		214		214	150	-64	-30 %
Materiaalit ja palvelut		-3 856	200	-3 656	-3 793	-137	3,8 %
Henkilöstökulut		-5 729		-5 729	-5 740	-11	0,2 %
Poistot ja arvonalentumiset		-155		-155	-117	38	-24,5 %
Liiketoiminnan muut kulut		-919		-919	-898	21	-2,3 %
Liikelylijäämä		-7	-300	-307	-458	-152	49,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut		0		0	6	6	100 %
Tilikauden ylijäämä		-7	-300	-307	-452	-145	47,3 %

Muutetun talousarvion mukaan Aleksian toimintatuotot toteutui 63 184 euroa esitettyä pienempinä. Kulut ylittyivät 126 292 eurolla. Poistot toteutuivat 37 961 euroa pienempinä. Liikelaitoksen tulostavoite oli muutetun talousarvion mukaan 306 683 euroa alijäämäinen, mutta tulos muodostui 451 800 euroa alijäämäiseksi.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Ruoan valmistus keskitetään Aleksian Pataan
Mittari	Henkilötyövuosien pieneneminen 7 henkilötyövuoden verran (v.2020-2023).
Tavoitetaso 2020	Mittarin tavoitetaso 2020 180,8
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Htv 176,1. Luku sisältää myös neljän uuden kohteen henkilöstön. Toimenpiteet: Uuden organisaation käyttöönotto vaiheittain niissä kohteissa, joissa ruoanvalmistus on siirtynyt Aleksian Pataan
Tarkastuslataakunnan arvio ja suositus	Mittarissa olisi suositeltavaa avata henkilötyövuosien lähtötaso ja niiden pieneneminen vuosittain. Raportoinnissa ei ole avattu kuinka monesta keittiöstä toiminta on siirtynyt Pataan.

VASTINE 18	<p>Mittaristossa mainittu vuoden 2019 tilinpäätöstieto on ollut lähtötasona, johon HTV:n toteumaa verrataan. Palvelutarpeiden lisääntyminen on vaikuttanut HTV1 lukuun, koska henkilöstöä on palkattu lisää.</p> <p>Tilinpäätöstekstissä on kerrottu, että 17 keittiön ruoanvalmistus on siirtynyt Aleksian Pataan vuoden 2020 aikana.</p>
------------	--

Tavoite	Yhdistelmätyö otetaan käyttöön
Mittari	aterian hinta e/ateria siivouksen hinta e/m ² tuottavuustavoite 2% (vuodet 2020-2023)
Tavoitetaso 2020	aterian hinta 2,96 siivouksen hinta 24,87 tuottavuustavoite 2%
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	3,27e/ateria 24,91e/m ² tuottavuustavoite ei toteutunut
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tavoite ei ole toteutunut. Tuottavuustavoitteen toteumaa ei ole raportoitu. Mittarit ja raportointi eivät kerro yhdistelmätyön käyttöönoton toteutumisesta.
VASTINE 19	<p>Yhdistelmätyön käyttöönoton on arvioitu vaikuttavan palvelujen hintaan ja tämän vuoksi mittarina on käytetty palvelun hintaa.</p> <p>Tuottavuuslaskentaa ei tehty. Tuottavuuden laskenta poikkeuksellisen tarkastelujakson (korona-aika) sekä alijäämätilanteen vuoksi jätettiin tekemättä. Talouspalvelujen kanssa on käyty keskustelua mittarista, joka vaatii uudistusta.</p> <p>Tilinpäätöstekstissä on kerrottu, että yhdistelmätyö on otettu käyttöön 13 koulussa.</p>

Tavoite	Ruokahävikin pienentäminen
---------	----------------------------

Mittari	Biojätettä mitataan ja seurataan
Tavoitetaso 2020	Mittaus hävikkiviikolla
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Biojätteen mittausta ei tehty koronatilanteen vuoksi, projektiseuranta-kohteiden ja mittareiden määrittelyyn sekä toimintaohjeiden tekemiseen on meneillään. Toimenpiteet: ruokahävikin vähentämiseksi on löydetty oikeat seuranta-kohteet, mittarit ja tehty toimenpideohjeet
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Tavoite ei ole toteutunut.
VASTINE 20	Biojätteen mittausta ei tehty koronatilanteen vuoksi, projektiseuranta-kohteiden ja mittareiden määrittely sekä toimintaohjeiden tekeminen on meneillään.

Tavoite	Työtyytyväisyys kohtuullinen
Mittari	Henkilöstökyselyn tulos 2 (asteikko 1-4) Terveysprosentti (ei sairauspoissaoloja)
Tavoitetaso 2020	henkilöstökyselyn tulos 2
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	1. kysely, arvosana: 2,65 2. kysely, arvosana: 2,49 Toimenpiteet: tehdään kysely 2 kertaa vuoden aikana terveysprosentti 22,1% toimenpiteet: tehdään raportti
Tarkastuslautakunnan arvio ja suositus	Työtyytyväisyyden tavoite on tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan vaatimaton. Terveysprosentille ei ole määritelty tavoitetasoa. Raportoinnissa ei ole avattu työtyytyväisyyden osatekijöitä ja niiden toteutumia ja kehitystä.
VASTINE 21	Työtyytyväisyyden tavoitteen asetannassa arvioitiin, että organisaatiomuutoksesta johtuen työtyytyväisyys tulee olemaan matalalla tasolla.

	Terveysprosenttia seurataan ensimmäistä kertaa ja vuoden 2020 terveysprosenttiluku on tulevien vuosien vertailuluku. Henkilöstökyselyn tuloksista raportoidaan johtokunnalle
--	---

Tavoite	Asiakastyytyväisyys
Mittari	Asiakastyytyväisyyskyselyn arvosana 3 (asteikko 1-5)
Toimialan arvio tavoitteen toteutumisesta	Asiakastyytyväisyyskyselyn arvosana 3,99. Toimenpiteet: asiakastyytyväisyyskyselyn tekeminen eri asiakkaille.
Tarkastuslata-akunnan arvio ja suositus	Tavoite on toteutunut. Raportoinnissa ei ole avattu asiakastyytyväisyyden osatekijöitä ja niiden toteumia ja kehitystä. Raportoinnista ei käy ilmi milloin kysely on tehty ja kuinka usein kyselyitä tehdään.
VASTINE 22	Asiakastyytyväisyyskyselyn sisältö raportoidaan liikelaitoksen johtokunnalle.

5 Investointien toteutuminen

Kunnan investointitaso säilyi edellisvuoden tasossa investointien omahankintamenon ollessa tilinpäätöksessä noin 35 milj. euroa. Tämä alitti muutetun talousarvion 192 000 eurolla ja alkuperäisen talousarvion 5 milj. eurolla.

Merkittäviä investointeja talonrakennushankkeiden osalta olivat Metsolan päiväkotia ja Maanintun koulun peruskorjaus.

Kunnallistekniikan rakentamisen nettokulut olivat 10,3 milj. euroa ja Klaukkalan tieverkon ja kunnan valtion välisten yhteisten infrahankkeiden nettokulut 3,6 milj. euroa. Merkittäviä infrahankkeita olivat Klaukkalan kehätiehanke, Vanha-Klaukkalan ja Heinojan asemakaava-alueiden rakentaminen sekä pohjoisen Ilvesvuoren työpaikka-alue.

6. Arvioinnin painopistealueisiin liittyvät ja muut havainnot

Talous ja talouden tasapainotus

Kunnanjohtaja on katsauksessaan arvioinut keskeisiä talouden elementtejä seuraavasti:

Korona aiheutti vuoden 2020 talouteen huomattavia epävarmuustekijöitä mm. lisääntyneiden sotekustannusten, palveluiden sulkujen, alueen yritysten sulkujen sekä lomautusten vaikutusten vuoksi. Tulosenustetta muutettiin tilikauden aikana koronan vuoksi voimakkaasti alijäämäiseksi. Pahimmillaan alijäämäennuste kohosi yli -8 milj. euroon.

Kunta sai valtiolta yhteensä noin 16,2 miljoonan euron arvosta koronatukia, joiden vuoksi tilikauden tulos kääntyi lopulta ylijäämäiseksi 7,7 milj. euroa. Verotulojen nousuun merkittävimmät tekijät vuonna 2020 olivat veroäyrin nousu ja yhteisöveron jakoon tehdyt koronatukimuutokset (1,9 miljoonaa euroa).

Kertaluonteiset tulot auttoivat selviämään vuodesta 2020. On kuitenkin nähtävissä, että koronapandemia jatkuu vielä vuoden 2021 ja sen lisäksi Nurmijärven kunnassa on edelleen ratkaistavana tulojen ja menojen epätasapainoon liittyvät rakenteelliset ongelmat.

Kunnan lainakanta on noussut 206,7 miljoonaan euroon ja ilman NUUKA-ohjelman muutoksia lainakannan ennustetaan nousevan yli 500 miljoonaan euroon vuoteen 2029 mennessä. Alijäämäisten vuosien on myös arvioitu tulevaisuudessa jatkuvan, jos kustannuskehitykseen ei saada muutoksia. Tilikausilta 2018 ja 2019 on kertynyt alijäämiä yhteensä noin 28 miljoonaa euroa.

Kunnan kasvu ja toimitilojen kunto edellyttävät merkittäviä investointipanoksia lähivuosina. Vuoden 2020 aikana on toteutettu palveluverkkosuunnitelmatyö, jonka myötä on saatu parempi näkymä tulevaisuuden tilainvestointeihin ja palveluverkon kehittämisen tarpeisiin. Tavoitteena on, että palveluverkkotyöstä tulee osa vuosittaista talouden ohjausta ja tiedolla johtamista ns. rullaavan palveluidenjärjestämisen suunnitelman kautta.

Tarkastuslautakunta jakaa kunnanjohtajan näkemyksen edellä mainituissa asioissa ja pitää erittäin tärkeänä, että palveluverkkotyötä ja työtä talouden tasapainotuksen jatketaan.

Kunnan talouden velkaantumistahti on tarkastuslautakunnan arvion mukaan huolestuttava. Velkaantuminen ja investoinnit kirjautuvat tulevaisuudessa poistoina kuluksi ja aiheuttavat entisestään paineita talouden tasapainolle.

Tarkastuslautakunta pitää myös tärkeänä, että sote-palveluiden menokehitys olisi paremmin kunnan itsensä hallittavissa tai ennakoitavissa.

Vastine 23	Kunnan talouden tasapainottamistyö jatkuu keväällä 2022 NUUKA-ohjelman päivittämisen yhteydessä. NUUKA-ohjelman päivittämisessä arvioidaan sote-uudistuksen vaikutukset kunnan talouden asemaan sekä
------------	--

	<p>tehdään tarvittavat päivitykset investointien 10-vuotisojelman. Samassa yhteydessä arvioidaan verotustasoa osana investointien tulorahoituksen vahvistamista ja velkaantumisen hidastamista.</p> <p>Käyttötalouden sopeuttamista on lähestytty lähihistorian päätöksenteossa palveluverkkosuunnitelman sekä NUUKA:n toimenpidesuunnitelman yhteydessä. Kunnan talouden kannalta merkittävimmät sopeutus-toimenpiteet on päätetty jättää tekemättä edellä mainituissa periaateasiakirjoissa, joka osaltaan tulee synnyttämään painetta kunnan talouden tervehdyttämiselle verojen kiristämisen sekä investointien leikkaamisen keinoin.</p> <p>Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä on pyrkinyt yhdessä omistajakuntien kanssa kehittämään yhtymän menotalouden kehysajattelua tuottavuusohjelman kautta. Tuottavuusohjelman tavoitteena on hillitä sote-menojen nousua. Erityisesti palvelurakenteellisia uudistuksilla on merkittävä vaikutus menojen kasvun hillitsemiseen, mutta rakenteelliset uudistukset ovat jääneet maltillisiksi merkittävästä vastustuksesta johtuen. Tämä on osaltaan johtanut siihen, että sopeutukset ovat kohdentuneet taloudelliselta vaikutukseltaan pienempiin toimintoihin. Tarve KEU-soten toiminnan omistajaohjauksen kehittämiseksi on ilmeinen ja erityisesti merkittävässä päätöksissä vuoropuhelua yhtymän ja omistajakuntien välillä tulisi tiivistää.</p>
--	--

Kuntastrategian tavoitteet ja niiden toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan tämänhetkinen kuntastrategia vaatii päivitystä uuden valtuuston toimesta.

Tarkastuslautakunta haluaa edelleen kiinnittää huomiota siihen, että tavoitteet ja mittarit kytetään tiiviisti kuntastrategiaan. Tämän myötä strategian jalkautus paranee ja strategisten tavoitteiden toteutumisen edellytykset paranevat. Tämä taas edesauttaa laadukkaampaa strategian mukaista tavoiteasetantaa ja mittarointia jatkossa.

Vastine 24	Kunnan strategista johtamista tullaan kehittämään vuodesta 2022 lähtien osana uuden kuntastrategian jalkauttamista. Strategisen johtamisen kehittäminen kohdentuu mm. vuositavoitteiden asettamisprosessin parantamiseen sekä strategian seurannan sähköistämiseen. Myös jo strategian laadintavaiheessa tulee huomioida mittaroinnin parantamiseen liittyvät tavoitteet.
------------	---

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän (Keusote) talous ja tavoitteiden toteutuminen sekä omistajaohjaus

Vuosi 2020 oli toinen vuosi, jolloin Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä toimi Nurmijärven kunnan sosiaali- ja terveystalouden tuottajana. Vuosi oli haastava talouden suunnittelun ja seurannan näkökulmasta, koska sosiaali- ja terveystalouden alkuperäinen talousarvio oli 7,3 milj. euroa vuoden 2019 tilinpäätöstä matalampi. Sosiaali- ja terveystalouden ostopalvelut toteutuivat kokonaisuudessaan 1,6 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina. Pandemian aiheuttama lisälasku vuodelta 2020 oli Nurmijärven kunnan sosiaali- ja terveystalouden osalta noin 3,4 milj. euroa ja saamatta olevia asiakasmaksutuottoja arvioitiin olevan 1,6 milj. euroa. Keusoten oman toiminnan osalta nettomenot ylittyivät muutetusta talousarviosta noin 2,0 milj. euroa. Keusoten tekemän oman analyysin mukaan Nurmijärven kunnan kustannukset ovat kasvaneet vuoden 2020 aikana 2,9 prosenttia, joka tarkoittaa euromääräisesti 3,6 milj. euroa. Kasvu on ollut suurinta vastaanottopalveluissa, suun terveydenhuollossa ja hoivapalveluissa.

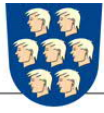
Tiedonsaanti hyvissä ajoin talouden toteutumista ja pidemmän aikavälin näkymistä helpotaisi omistajaohjausta ja talouden suunnittelua Nurmijärvellä.

Tarkastuslautakunta haluaa aiemmin todetun mukaisesti kiinnittää huomioita Keusoten omistajaohjaukseen liittyvään ohjeistukseen ja sen edelleen terävöittämiseen, jotta varmistetaan, että yhtymävaltuuston nurmijärveläiset edustajat ovat yksiselitteisesti informoituja ja edustavat omistajan näkemystä kokouksissa. Omistajan näkemyksen viestinnässä on erittäin tärkeää, että kunnan tahtotila on selkeästi määritetty.

Vastine 25	Keusoten omistajaohjausta on jatkuvasti kehitetty ja toimivia yhteistyökäytäntöjä pyritään edelleen kehittämään. Omistajaohjauksen systemaattisessa toteuttamisessa kunnanhallituksen rooli on keskeinen samoin kuin kuntayhtymäjohdon ja kuntajohdon säännöllinen yhteistyö. Laadittavissa omistajapoliittisissa linjauksissa otetaan kantaa myös kunnan omistajaohjauksen käytäntöihin. Yhteistyötä ja vuorovaikutusta on tarpeen lisätä kunnan ja Keusoten välillä jo asioiden valmisteluvaiheessa.
------------	--

Sivistystoimi

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan vuoden 2020 eri tulosalueiden toimintaan vaikutti suuresti maaliskuussa 2020 alkanut koronapandemia. Maaliskuussa 2020 peruskoulut ja lukio siirtyivät kahdeksi kuukaudeksi etäopetukseen. Opetuksen järjestämiseen valtiolta tulleet ohjeet muuttivat etäopetuksen aikana. Aluksi kaikki olivat etäopetuksessa, mutta erityisen tuen oppilaat

ja 1- 3 luokkien oppilaat palasivat etäopetuksen aikana lähiopetukseen. Lähiopetukseen palattiin toukokuussa 2020 kahdeksi viikoksi ennen kesäloman alkua.

Päiväkodit olivat auki, mutta vanhemmat ottivat päiväkodeista lapset hoidettavaksi kotiin. Lasten kotihoidon ajalta tehtiin maksuvapautuspäätökset hoitomaksuista. Varhaiskasvatuksen tulot pienenevät tästä syystä n. 400 000 euroa vuonna 2020.

Kirjastot ja kunnalliset liikuntapaikat sekä nuorisotilat suljettiin maaliskuussa 2020. Nuorisopalvelujen toiminta siirtyi eri somekanaviin. Kunnan työntekijät selvittivät yli 80-vuotiaiden hyvinvoinnin tilaa puhelimitse keväällä 2020. Kirjastot avattiin kesäkuussa ja liikunta- ja nuorisopalvelujen kesätoiminta käynnistyi.

Elokuussa 2020 koulun alkaessa kiinnitettiin erityistä huomiota terveysturvalliseen koulun käyntiin. Samoin varhaiskasvatuksessa ryhmät ovat toimineet erillään toisistaan. Lukiokoulutus toteutettiin syksyllä 2020 pitkälti hybridikoulutuksena, jossa lähi- ja etäopetus vuorottelivat. Loppusyksystä kirjastot siirtyivät rajoitettuun lainaamiseen sekä suljettiin multa osin. Nuorisotilat ja kunnalliset liikuntatilat suljettiin loppusyksystä koronatilanteen heikentyessä. Syksyn aikana laajennettiin koulupäivän yhteyteen liitettyä harrastustoimintaa. Kerhoja toteutui syksyllä 2020 40 kpl: ta ja kerhopaikkoja oli tarjolla 600.

Alkuluokkatoiminta laajentui vuoden 2020 aikana. Syksyllä 2020 alkuluokkiin osallistui 40 %: a ikäluokan lapsista. Toiminnan laajenemisessa ei päästy kuitenkaan valtuuston nähden sitovassa tavoitteessa asetettuun tavoitteeseen.

Rajamäen alueella vuoden 2020 siirtyi Seitsemän veljeksien koulu vanhimman rakennuksen osalta väistötiloihin. Samoin Nurmijärven lukion Rajamäen toimipiste siirtyi väistötiloihin syksyllä 2020. Loppukeväästä 2020 valmistui väistötila Lepsämän koululle korvaamaan palaneen koulurakennuksen ja vanhan puukoulun tilat. Marraskuussa 2020 Tornitien päiväkodin toiminta siirrettiin väistötiloihin.

Loppuvuodesta 2020 valmistui Metsolan päiväkotirakennus Rajamäelle. Uuteen päiväkotiin siirtyi alkuluokkatoiminta Toivojentien päiväkodista. Samoin joulukuussa valmistui palaneen koulurakennuksen tilalle Valkjärvelle uudet koulutilat. Samaan aikaan valmistui myös Maaniitun koulun peruskorjaus.

Vuotta 2020 vietettiin Aleksis Kiven Seitsemän veljeksien 150-vuotta juhluvuosi. Alkuvuonna juhlistettiin juhluvuotta erilaisin juhlallisuuksin. Korona vaikutti juhluvuoden tapahtumiin maaliskuun 2020 jälkeen.

Varhaiskasvatuksessa tapahtui muutos subjektiivisessa varhaiskasvatusoikeudessa 1.8.2020 alkaen. Muutos lisäsi varhaiskasvatuspalvelujen piiriin tulevien lasten määrää. Korona on myös vaikuttanut siihen, että Nurmijärvelle on muutettu enemmän. Muuttajissa on ollut lapsiperheitä ja varhaiskasvatuspalvelujen piiriin tulevien lasten määrä kasvoi vuoden 2020 loppussa. Rajamäelle ja Klaukkalaan on tehty uusia varhaiskasvatusryhmiä, jotta kaikille lapsille on saatu varhaiskasvatuspaikka.

Loppuvuodessa 2020 hyväksyttiin eduskunnassa oppivelvollisuuden laajenemiseen liittyvä lainsäädäntö. Samoin hyväksyttiin muutokset varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin 1.8.2021 alkaen.

Lasten ja nuorten hyvinvointia ja mahdollista tuen tarvetta selvitettiin koulun alkaessa syksyllä 2020 kyselyllä, joka kohdennettiin 2 - 9 luokkalaisille oppilaille. Kyselyn toteutettiin opilas- ja opiskelijahuollon toimesta.

Korona vaikutti toimialaan liittyvien sitovien tavoitteiden toteutumiseen. Klaukkalan alueen yhteisöllisyyden vahvistamiseen tukemalla asukkaiden osallisuutta toteutui vain osittain. Korona vaikutti siihen, että nuorten hyvin alkanut osallistaminen vaikeutui, kun ei voitu järjestää läsnäolotapaamisia eikä suunniteltuja tapahtumia.

Tarkastuslautakunta suosittelee arvioimaan voisiko sivistystoimi asettaa Strategisen linjauksen "Sujuva arki" alla enemmän tavoitteita, joiden perusteella sujuvan arjen toteutumista voisi arvioida. Tavoitteita olisi tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan johdettavissa kuntastrategiasta.

Vastine 26	Sivistys- ja hyvinvointitoimiala on asettanut valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden lisäksi vuosittain lautakuntatasoisia sitovia tavoitteita ja toimenpiteitä, joiden pohjana on ollut kunkin vuoden valtuustoon nähden sitovat tavoitteet sekä kuntastrategian strategiset linjaukset. Erilaisia Sujuva arki -linjaukseen liittyviä tavoitteita on asetettu useina eri vuosina sekä valtuustoon nähden sitovina tavoitteina että lautakuntatasoisina tavoitteina, ja niiden toteutumista on seurattu aikataulun mukaisesti.
------------	--

Ympäristötoimiala

Tarkastuslautakunta kuuli ympäristötoimialan johtavia viranhaltijoita.

Ympäristötoimialan edustajat toivat esille huolensa osaavan henkilökunnan saatavuuteen liittyen. Kunnassa on tulevaisuudessa edessä merkittäviä investointeja, joihin liittyen hankkeiden valmistelu ja kilpailutukset tulee valmistella huolellisesti. Mikäli hankkeissa ei onnistuta tai ne viivästyvät on tällä merkittävä vaikutus kunnan menestymiseen jatkossa.

Tarkastuslautakunta pyysi kirjallista tarkennusta Ilvesvuoren osalta erityisesti maa-aineksiin liittyvään kirjanpitoon liittyen, mutta selvitystä ei saatu arviointikertomuksen antamiseen mennessä ja asian käsittely on tältä osin kesken.

Vastine 27	Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus on ollut haastavaa ja useita hakuja on jouduttu uusimaan pätevien hakijoiden puutteen vuoksi. Toimiala on yhdessä henkilöstöhallinnon ja viestinnän kanssa kehittänyt rekrytointiprosessia sekä luonut uusia menettelytapoja. Vuoden 2021 aikana on saatu täytettyä useita avoimia vakansseja, mutta rekrytointivaikeudet tulevat todennäköisesti kuitenkin vielä jatkumaan eräiden ammattialojen osalla.
Ympäristötoimialan yhteinen	
Tekla	Ilvesvuoren murskeita koskeva tarkentava esitys on ympäristötoimialan mukaan valmistunut kesäkuussa 2021, tämä asia ilmeisesti käsittelemättä ja kirjaamatta lautakunnassa, käsitellään teknisessä lautakunnassa joulukuussa 2021.

Liikelaitokset

Tarkastuslautakunta kuuli Aleksia ja Vesi -liikelaitosten johtajia liikelaitosten toimintaan ja talouteen liittyen.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota Veden tuleviin investointeihin ja sitä kautta tuleviin merkittäviin veden hinnankorotuspaineisiin. Lisäksi tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että vuotovesien seuranta ja vuotovesien määrä saataisiin paremmalle tasolle.

Vastine 28	Isojen investointihankkeiden (esim. kirkonkylän puhdistamon korvaaminen ja Teilinummeen tekopohjavesilaitoksen rakentaminen ja näihin kytkeytyvät päävesijohtojen rakennushankkeet) rakentamisen aloituksen siirtyessä, Nurmijärven Veden poistojen taso ei ole noussut vielä niin merkittävästi, kun on ennustettu. Korona pandemia on lisäksi kasvattanut vedenkäyttöä vuosien 2020 ja 2021 aikana, mikä on lisännyt vesimaksutuloja. Näistä syystä Nurmijärven Veden liikeylitysmäärä on ollut reilusti positiivinen muutamana viime vuotena. Saman aikaisesti on kuitenkin jouduttu nostamaan lainaa investointien rahoittamiseksi. Hinnankorotus painetta vesimaksuihin liittyen on edelleen olemassa, mutta vesimaksujen korotusten ajoitusta tullaan tarkastelemaan uudestaan huolella, jotta korotuksia ei tehdä liian etupainotteisesti isojen hankkeiden viivästyessä.
	Vuotovesien hallintaan on tarkoitus panostaa huomattavasti enemmän jatkossa. Viime vuosina henkilöstöressurssien jatkuva vajaus on vaikeuttanut kehityshankkeiden eteenpäin viemistä.

Aleksian osalta tarkastuslautakunta toivoisi, että keskuskeittiön vaikutukset näkyisivät enemmän myös tavoiteasetannassa ja mittareissa.

Keusote on ostanut ruoka- ja siivouspalvelut kunnilta kuntajohtajien päätöksen mukaisesti. Aleksia myy noin 20 henkilötyövuoden verran palvelua Keusotelle. Tulevien vuosien tilanteeseen vaikuttaa mm. mahdollinen sote- ja maakuntauudistus ja Keusoten päätös ruoka- ja siivouspalvelujen kilpailutuksesta. Jos palvelujen ostossa tapahtuu muutoksia, sillä on vaikutusta Aleksian toimintaan, koska liikelaitos ei voi kuntalain mukaan osallistua kilpailutukseen.

Vastine 29	<p>Laadittavissa omistajapoliittisissa linjauksissa kunnanvaltuusto tulee määrittämään liikelaitokselle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet, joita tarkennetaan vuosittain talousarviossa. Aleksian tavoiteasetannassa ja mittareissa huomioidaan jatkossa Aleksian Padan vaikutukset.</p> <p>Aleksia –liikelaitos ei voi tuottaa enää ruoka- ja siivouspalveluita hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Aleksian osalta varautuminen tulevaan muutokseen on käynnistetty ja muutosta valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen valmisteluorganisaation kanssa.</p>
------------	--

7. Henkilöstö

Uusi henkilöstöohjelma linjaa henkilöstötyön ja johtamisen kehittämistä vuosina 2020 ja 2021. Yhteisten arvojen ja hyvän työfiiliksien lisäksi ohjelma painottaa positiivista ammattitaitoa, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä uudistuvaa johtamista. Henkilöstöohjelma on nimetty Ilmiöntekijöiden käsikirjaksi.

Henkilöstömäärä pysyi lähes edellisvuoden tasolla, kasvua oli 0,8 %. Kunnan palveluksessa 31.12.2020 tilanteessa oli yhteensä 1 748 henkilöä (v. 2019: 1 734). Heistä vakinaisessa työ- tai virkasuhteessa oli 76 % ja määräaikaisessa palvelussuhteessa 24 %.

Kevään yhteistoimintaneuvotteluissa sovittiin keinoista, joilla lomautusten sijaan vastattiin epidemian aiheuttamiin työjärjestelyihin. Henkilöstön poissaolojen määrä laski jonkin verran.

Kunnan henkilöstön työterveyshuollon palvelujen kustannukset vuonna 2020 olivat 870 650 € (v. 2019: 1 002 394€). Kustannukset laskivat edellisvuoteen verrattuna selvästi.

Työterveyshuollon kustannukset vuosina 2018 – 2020.

	2018	2019	2020
Kustannukset yhteensä /hlö	469 €	578 €	498 €
Kustannukset Kela korvausluokassa I (ennalta ehkäisevä työterveyshuolto)	41,7 %	50,9 %	50,4 %
Kustannukset Kela korvausluokassa II (sairaanhoito)	58,3 %	49,1 %	49,5%

Vuonna 2020 sairauspoissaolojen määrä henkilöä kohden oli keskimäärin 15,9 kalenteripäivää (v. 2019: 16,3 pv). Sairauspoissaolojen määrä henkilöä kohden laski edelliseen vuoteen nähden 0,4 kalenteripäivää henkilöä kohti.

8. Kuntakonserni

Nurmijärven kuntakonserniin kuuluu 8 tytäryhteisöä ja 5 osakkuusyhteisöä. Lisäksi kunta on mukana 6 kuntayhtymän toiminnassa. Kunnan konsernirakenteessa tai konserniyhtiöiden liiketoiminnassa ei tapahtunut oleellisia muutoksia vuoden 2020 aikana. Kunnan osuudet Keski-Uudenmaan työterveys Oy:ssä ja Uudenmaan-työterveys Oy:ssä pienenevät Vihdin, Lohjan, Karkkilan ja Perusturvakuntayhtymä Karviaisen tullessa yhtiöiden osakkaaksi.

Alkuvuodesta 2021 päätettiin Kiljavanrinteen Kiinteistöt Oy:n purkamisesta ja toimintojen sulauttamisesta osaksi kuntaa. Toiminnan purkamisen perusteena on ollut yhtiön omistamien maa-alueiden kehittämistyön järkevöittäminen siten, että kunta vastaa suoraan kehitystyöstä jatkossa.

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

Kiinteistöyhtiöt

Valtuusto asetti omistamilleen kiinteistöyhtiöille toiminnalliseksi tavoitteeksi 100 %:n käyttöasteen.

Nurmijärven Sähkö konserni

Nurmijärven Sähkö konsernille asetetut sitovat toiminnalliset tavoitteet olivat:

- 1) kotimaisen energian osuus kaukolämmön tuotannosta vähintään 95 %,
- 2) sähkön siirtohintataso alle valtakunnan keskiarvon,
- 3) konsernin pitkän ajan liikevoitto kestäväällä tasolla, joka mahdollistaa nykyisen tasoisien osinkojen maksun kunnalle.

Rajamäen Uimahalli Oy

Uimahallille asetetut sitovat toiminnalliset tavoitteet 2020 olivat:

- 1) 100 % henkilöstöstä kokee työilmapiirin hyväksi asteikolla 7-10 (1-10)
- 2) toimintatuki/asiakaskäynnit/vuosi 2,60

- 3) asiakastyytyväisyys 90 %
- 4) asiakaskäynnit 848/päivä ja 280 000 /vuosi

Nurmijärven Kodit Oy

Sitovia toiminnallisia tavoitteita ovat:

- 1) asukkaiden suositteluindeksi 10
- 2) Henkilöstön suositteluindeksi 40
- 3) Vuokrat pysyvät kohtuullisena 12,5€/m²
- 4) Vuokrasaatavien osuus liikevaihdosta on alle 2%
- 5) Asunnot ovat haluttuja (käyttöaste 99 %)
- 6) Uusia asuntoja rakennetaan MAL-sopimuksen mukaisesti >49 kpl/vuosi

Tarkastuslautakunnan arvio konserniyhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta

- Kiinteistö Oy Aitohelmen, Kiinteistö Oy Aleksis Kiventie 14, Kiinteistö Oy Nurmijärven Virastotalon osalta talousarviossa 2020 ja taloussuunnitelma 2021-2022 asetettu 100% käyttöastetavoite ei toteutunut. Näiden osalta todettiin tilinpäätösraportoinnin perusteella, että hallitus on asettanut tavoitteeksi 95 % käyttöasteen, joka toteutui.
- Kirjavanrinteen Kiinteistöt Oy:n osalta tavoitteita ei ollut asetettu talousarviossa. Konsernijaosto 4.3.2020 §6 käsitellyt tavoitteen määrittelyä ja asettanut tavoitteeksi alueen taloudellisen ja toiminnallisen kehittämisen. Tämän toteutuminen ei käynyt ilmi tilinpäätösraportoinnista.
- Nurmijärven Sähkö konsernin tavoitteet ovat toteutuneet.
- Nurmijärven Kodit Oy osalta kolme kuudesta tavoitteesta toteutui. Asukkaiden ja henkilöstön suositteluindeksi jäi tavoitteesta, sekä asuntojen käyttöaste.
- Rajamäen Uimahallin neljästä tavoitteesta asiakastyytyväisyyttä ei ollut mitattu. Tavoitteista kaksi toteutui. Asiakaskäyntikerrat/pv/vuosi jäi tavoitteesta.

9. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Tarkastuslautakunta esittää valtuustolle, että valtuusto velvoittaisi kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen ja antamaan vastineet kertomuksen havaintoihin sekä raportoimaan valtuustolle kuluvan vuoden aikana havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä.

Tilintarkastaja esittää tilintarkastuskertomuksessa tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Nurmijärvellä 17. päivänä toukokuuta 2021

NURMIJÄRVI

Hannu Toikkanen

puheenjohtaja

Kimmo Pirkkala

varapuheenjohtaja